

Ali se zgodovina ponavlja?

» Pavel Fajdiga

Včeraj so v razstavnici dvorani NUK v Ljubljani predstavili slovenski prevod dveh besedil španskega redovnika Bartoloméja de Las Casas: *Zelo kratko poročilo o uničenju Indijancev in Le na en sam način lahko pravo vero razširimo po celem svetu*. Prvega je iz španščine prevedla Barbara Pregelj, drugega pa iz francoščine Tomaž Erzar. Oba spisa sta izšla pri celjski Mohorjevi družbi pod skupnim naslovom *Uničevanje Indijancev in evangelizacija*. Na predstavitvi so poleg prevajalcev sodelovali Janko Jeromen, urednik knjige dr. Drago Ocvirk ter umetnostni zgodovinar in bibliotekar v NUK Veselin Miškovič.

Spis *Zelo kratko poročilo o uničenju Indijancev* franciškankega redovnika Bartoloméja de las Casas je izšlo deset let po odkritju Amerike, leta 1592. Vseeno delo nima le zgodovinske vrednosti, temveč tudi - če se smemo tako izraziti - nadčasovno razsežnost. Njegov avtor je namreč že takoj po *konkvisti* stopil v bran Indijancev in jim pripisal vse pravice, ki gredo člo-

vekovemu dostojanstvu. To pričanje je bilo seveda v nasprotju z aristotelskim filozofskim izročilom, po katerem naj bi barbar smel in moral biti le suženj. Bartolomé de Las Casas je odlični primer človeka, ki je presegel kulturne, etnične in ideološke pregrade pri srečanju z drugimi in drugačnimi. Zato nas njegov »katekizem« človekovih pravic, ki je nastal v daljnem 16. stoletju, še vedno utegne nagovoriti v našem, z nestrpnostjo obremenjenem času.

Prevajalka Barbara Pregelj se je pri prevajanju odločila za sodobni slovenski jezik. Tomaž Erzar pa je opozoril, da so pri slovenskem prevodu spisa *Le na en sam način lahko pravo vero razširimo po celem svetu* upoštevali tudi okrajsave francoske izdaje. Knjigo *Uničevanje Indijancev in evangelizacija* dopolnjujejo risbe, ki jih je pošpanjeni perujski Indijanec don Felipe Waman Puma de Ayala v 17. stoletju narisal za španskega kralja, da bi se ta zavedel početja njegovih podanikov v Novem svetu in zaščitil domačine. Izvirnik je imel štiristo slik, neznanu pa je, ali ga je španski kralj Filip III. sploh kdaj videl.